

SLOVENEK

Političen list za slovenski narod.

Narednine in inserate
sprejema upravlštvo v
Katol. Tiskarni Kopitar-
jeve ulice št. 2.

Rekeplal se ne vračajo,
nefrankovana pisma ne
vsprejemajo.

Uredništvo je v Seme-
niških ulicah št. 2, I, 17

Izhajava nek dar, izvzemal
nedelje in praznike ob
pol 6. uri popoldne.

Štev. 184.

V Ljubljani, v torek, 11. avgusta 1903.

Letnik XXXI.

Mladeniške družbe.

Paderborn.

L. Kdo ne bi danes spoznaval potrebe mladeniških družb? Mladina rabi danes bolj kot kdaj prej pouka in navodila. A ker se dandanes mladina takoj, ko zapusti šolo, razprši ne le po raznih krajih, ampak še bolj duševno, ji je treba dati trdne opore, dobrega pouka, jo je treba zbrati in varno privesti iz započete mladeniške dobe v moško starost. Temu namenu služijo katoliške mladeniške družbe. Na Nemškem jih je sedaj kakih 800 do 900, ki imajo kakih 150.000 do 200.000 članov. Večinoma so splošna mladeniška društva, deloma kongregacije in društva za rokodelske učence. Vsi člani so med 14 in 18. letom. Ko dosežejo višjo starost, prestopijo že v stanovske in strokovne zveze.

Kar mi je ugajalo posebno pri teh društvih, je to, da se dela po načrtu, z jasno tendenco. Vsi predsedniki ene škofije imajo svojega škofijskega voditelja, kateri skrbi, da se taka društva, enkrat ustanovljena, tudi dobro vodijo. Voditelji vseh škofij tvorijo centralni odbor, in ta je izbral generalnega predsednika za celo Nemčijo (zdaj dr. Drammer v Aachenu). Tu se nikjer ne opazuje malenkostna ozkosrčnost, ki ločuje posamezne škofije med seboj, kakor bi bile druga drugi tuje dežele, ampak kadar je treba izvesti kaj velikega in težkega, takrat so vedno vsi skupaj. Bil sem navzoč pri zborovanju predsednikov mladeniških družb, kjer je bilo zbranih čez 100 predsednikov iz raznih nemških škofij. Na dnevnem redu je bilo vprašanje: »Kako se naj posvetna inteligenca privabi, da bolj pomaga duhovnikom pri vodstvu mladeniških družb?« Splošno se je naglašalo, da katoliški izobraženci, odvetniki, zdravniki, uradniki, vedno bolj spoznavajo splošno korist teh društev in tudi kažejo voljo, pri njih sodelovati ter jih podpirati s svetom in dejanjem v korist mladini. To je pač veselo znamenje in častno izpričevalo za inteligenco.

Tudi ta zveza ima za predsednike pomožen osrednji organ »Correspondenzblatt für Präsidien«. Letošnjo jesen najbrže da kolinski nadškof posebnega duhovnika na razpolago tej zvezi. Ta bo imel kot generalni tajnik za celo Nemčijo nalogo, da se popolnoma posveti samo mladeniški organizaciji in mladeniški literaturi.

Pri tej priložnosti smo imeli tudi priliko videti razstavo take mladeniške družbe: knjižnico, učila, spise članov, društvene znake itd. V resnici: to so društva, ki so edina zmožna dandanes ohraniti moško mladino, da ne propade v pijanost, nenravnost in brezverstvo.

O tem bi se dalo seveda pisati še mnogo in razmišljati o podobnih ustanovah glede na naše razmere. Grozno propadanje mladine, katero pustošijo danes trije sovražniki, hujši, kakor kužne bolezni starih časov, tri zla, ki uničujejo rod v njegovem mozgu: alkohol, tuberkuloza in sifilis — ti so vzbudili tudi protestante, da so začeli s katoličani tekmovali v skrb za mladino.

Nekaj posebnega so »Krščanske vojaške zveze« — za Avstrijo skoro neverjeten pojem, — ki so pa doslej bolj razširjene v protestantovskih, kakor v katoliških garnizijah, kar je v Prusiji razumljivo. Vojak je tudi potreben višjega razvedrila in krščanskega življenja. To mu po daje krščanski »Soldatenheim«, katerih je sedaj 23. Taka hiša ima sobe za predavanja, za pouk v branju, pisanju, za zabavo in gostilno. Do 2000 vojakov jih redno obiskuje.

Splošno se priznava, da je izmed vseh društev najtežje voditi mladeniške družbe. To je naravno in voditelj mora biti požrtvovalen do skrajnosti ter pripravljen na razna razočaranja. A dolžnost kliče — in ni je slajše zavesti, kakor je ona, ki jo ima rešitelj mladine.

Kronanje Pija X.

V nedeljo zjutraj že na vse zgodaj naznanjalo je praznično zvonjenje iz vseh nebrojnih rimskih cerkva svetu, da je napočil

dan slavnega kronanja, ko se duhovnemu vladarju ob največjem blesku polaga na glavo vidni znak njegove božanske oblasti, trojna tiara. Že ob šestih zjutraj preplavljale so silne množice prostrani trg pred cerkvijo sv. Petra, dočim je bila bazilika sama natlačena že do zadnjega prostorčka. To je bilo vpitja, vrišča in prerivanja, ker vsakdo bi hotel, da vidi svetega očeta ob najavečnejšem trenutku. Vojaki so delali pred cerkvijo red, da se ne bi pripetila kaka nesreča.

V cerkvi so vzdrževali red papeževi gardisti. V presbiteriju je bil prirejen oder za svetega očeta. Nad štirimi svetlo rdeče pregrnjenimi stopnicami je postavljen temnored, z zlatom obrobljen naslonjač. Od zadaj ob steni visi preproga od sivo-belega damasta, nad prestolom pa temne rdeč baldahin. Vse na okoli so sedeži za kardinale in zastopnike diplomacije.

Papež je stopil v predvorje bazilike ob polu 9. uri; prišel je peš, spremljali so ga kardinale, dvorni dostojanstveniki in častna straža. Sveti oče, v pluvijalu in mitri, sede na prestol, kardinale pa posedejo na svoja mesta. Tedaj stopi pred svetega očeta nadsvetenik bazilike svetega Petra, kardinal Rampolla, z vatikansko duhovščino ter mu izreče v latinskem jeziku svojo udanost, na kar so člani kapitelja in drugi duhovniki poljubovali svetemu očetu nogo; med tem je zapela sikstinska kapela spev »Tu es Petrus«.

Prvi od vseh je poljubil nogo svetemu očetu kardinal Rampolla. Papež vidno ginjen se skloni in objame kardinala Rampollo ter ga poljubi na čelo in lice.

Nato sede papež v Sedia gestatoria. Vse pade na kolena in sv. oče podeli blagoslov. V veličanstvenem sprevodu ga prineso v cerkev. Po prostrani baziliki zadoni gromko navdušeno klicanje in pozdravi v vseh mogočih jezikih. Sv. oče dvigne roko, in v hipu so utihnile silne množice. Pri oltarju svetega Rešnjega Telesa stopi z nosilke in opravi kratko molitev. Potem stopi zopet v Sedia in sprevod se pomika dalje do gregorijanske kapele, kjer so pevci zapeli »terco«, svetega očeta so med tem oblekli v mašno oblečilo. Oblečili so ga razni prelati. Kardinal Oreglia mu je nadel papeški prstan. Potem so se mu poklanjali kardinale, škofje, opati, vsi oblečeni v svečane ornate.

»Procedamus in pace« — zapoje veliki ceremonijar, in sv. očeta odneso v Sedii k glavnemu oltarju. Tedaj zažge mlad klerik

šop prediva, ga vrže v pripravljeno posodo in kvišku držeč goreči plamen glasno zakliče: »Sancte pater, sic transit gloria mundi« (Sveti oče, tako mine posvetna slava!). Papež ga blagoslovi, in ta obred se ponovi še dvakrat.

Ko pristopi sveti oče k oltarju, zapoje pevci: »Ecce Sacerdos Magnus«.

Ob desni strani papeževega prestola so bili nameščeni sorodniki Pija X., malteški vitezi, diplomati in zastopniki višje aristokracije; ob desni in levi so bile klopi za kardinale, patrijarhe, škofje, opate in druge prelato.

Kardinale, škofje in opati so izkazali sv. očetu udanost s tem, da so poljubili kardinale nogo, koleno in lice sv. očetu, škofje nogo in koleno, opati pa samo nogo.

Potem je bila sv. maša. Po evangeliju, ki se je prebral v latinskem in grškem jeziku, pristopil je kardinal Macchi k oltarju, dočim je sv. oče, sedeč na prestolu, recital predpisane litanije. Pri povzdigovanju zadonele so srebrne trombe z visoke kupole, vojaštvo je popadalo na kolena, in vse neizmerno množice so utihnile. Sv. oče je med mašo obhajal tudi dijakone in subdijakone. Po sv. maši preneso papeža pred takozvani »altare confessionis«, ki je nalašč za kronanje prirejen.

Tukaj izmoli najstarejši kardinal molitve za novoizvoljenega papeža, drugi kardinal-dijakon odvzame sv. očetu mitro, in kardinal dijakon Macchi mu položi na glavo blisčečo s tremi kronami ovenčano tiaro na glavo, objednem izgovarja besede: »Vedi, ti si oče knezov in kraljev, gospodar sveta na zemlji, namestnik Jezusa Kristusa, katekumu bodi čast in slava vekomaj. Amen.«

Kronani papež izmoli je še nekatere molitve, in nato je podelil apostolski blagoslov. Kardinalski kolegij mu je potem izrazil svoje čestitke, in okolu 1. ure podal se je sv. oče, navdušeno aklamiran, v vatikanske prostore.

V cerkvi sv. Petra je bilo navzočih nad 50.000 oseb, pred cerkvijo stoječa množica, ki ni mogla več v baziliko, brojila je nad 10.000. Kljub silni gnjeji se ni prepetila nobena nesreča.

Sv. oče je vsprejel včeraj več kardinalov, mej temi dunajskega kardinala Gruscho. — Kardinali Perraud, Fischer, Svampa, Manara, Bacilieri, Ferrari, Capece-latro in Prisco so včeraj že odpotovali.

Konzistorij se včeraj ni vršil, marveč je preložen na 20. avgusta.

LISTEK.

Molk.

Spisal Leonid Andrejev.
(Konec.)

IV.

Drugi dan, ko je povžil sam kosilo, je šel oče Ivan na pokopališče — prvič po hčerini smrti. Bilo je vroče, pusto in tiho, kot da je ta gorki dan le razsvetljena noč. Iz navade se je oče Ivan ponosno izravnal in se ozrl strogo na obe strani. Misli je, da je še vedno isti kot poprej in ni čutil nenaadne, strašne slabosti v nogah, niti tega, da je njegova dolga brada postala čisto bela, kot da jo je pobelila alana.

Dolga, ravna cesta, ki pelje nekoliko navkreber, je vedla na pokopališče, in na koncu se je svetil beli obok pokopališčnih vrat, ki je bil podoben črnemu, vedno zevajočemu žrelu, obrobjenemu od belih, blestečih se zob.

Verin grob se je nahajal na koncu pokopališča, tam, kjer nehajo peščene stezice, in oče Ivan je dolgo blodil naokrog po ozkih potih, ki so se krivili med zelenimi gomilami vseh pozabljenih od vseh zapuščenih mrtvecev. Tuintam so stali poševni, od starosti zeleni grobni spomeniki, polomljene

ograje in veliki težki kamni, ki so bili v zemljo zarastli in jo tlačili z nekakšno zlobnostjo. Na ednega takšnih kamnov se je naslanjal Verin grob. Bil je pokrit z mlado, osušeno rušo, a vse naokrog je bilo zeleno. Vrba je objemala javor, in široko razprostrte orehove veje so zakrivale grob s cunjastim perjem.

Oče Ivan je sedel na sosednji grob, globoko zasopel in pogledal naokrog. Potem se je ozrl na čisto, pusto nebo, kjer je visela nepremično žareča solnčna obla. Le tu je občutil ono globoko, brezprimerno tišino, ki vlada na pokopališču, kadar miruje veter, in ne šušti velo listje. In zopet se je oče Ivan domislil, da to ni tišina, temveč — molk: plul je tja do pokopališčnega zidu, se vpenjal težko črez enj in se razlival na mesto. In tam — v sivih, uporno molčečih očeh se je končno izgubil.

Oče Ivan je potegnil kvišku rameni in gledal s povešenimi očmi na Verin grob. Dolgo mu je strmel pogled na kratkih, suhih bilkah, ki so s prstjo bile izravnane iz daljne pustinje in se še niso sprijaznile s tujo zemljo, in ni si mogel predstavljati, da tam, dva metra pod travo leži Vera. Ta bližina mu je bila nerazumljiva in mu je polnila dušo s strahom in nekim posebnim nemirom. Ona, na katero je mislil kot na nekoga, ki

je na veke izginil v mračnih globinah neskončnosti, je bila tu, zraven ... in bilo mu je težko razumeti, da vendar ni bila tu in ne boče nikoli. In oče Ivan je menil, ako bi izpregovoril besedo, ki jo je imel skoro na jeziku, bi Vera stopila iz groba in vstala tako vitka in lepa, kot je bila nekdaj. In ne le ona sama, temveč vsi mrtvi, ki so se mu javljali na tako neznan način s svojim slovesnim, hladnim molkom.

Oče Ivan je vzel širokokrajni, črni klobuk z glave, si pogladil lase in zašepetal: »Vera! Motila ga je misel, da bi ga utegnil kak tujec čuti, in stopil je na grob in se ozrl preko križev. Nikogar ni bilo, in ponovil je glasno: »Vera!« Bil je glas očeta Ivana suh in izzivajoč, in bilo je čudovito, da s tako gotovostjo izrečeni klic ni dobil odgovora.

»Vera!«

Glasno in presunljivo je zvenel glas, in ko se je izgubil, se je zdelo za trenutek, kot da odmeva tam spodaj neki nerazločen odgovor. Oče Ivan je zopet pogledal okrog sebe, potisnil lase raz čelo in legel z ušesom na trdo, bodečo rušo.

»Vera, govori!«

In s strahom je začutil, da mu nekaj grobno-mrzelga sili v uho in ledeni možgane, in da je Vera govorila, ali z istim dolгим

molkom. Vedno groznejše in tesnejše mu je postajalo, in ko je z velikim naporom dvignil obraz od zemlje, ki je bil bled in nekako mrtvaški, tedaj se mu je zdelo, da ves vzduh drgeče in trepetajoč od bobnečega molka, kot bi divjal na tem strašnem morju grozen vihar. Molk ga je davil; drdral je v ledenih valovih preko njegove glave, ga udarjal ob prsa, ki so ječala pod udarci. Trepetaje po vsem telesu, z ostrim, zmedenim pogledom se je počasi dvignil oče Ivan; bolešno se je trudil zravnat svoj hrbet in se vspeti ponosno po koncu. Posrečilo se mu je. Namenoma strese počasi pesek raz kolena, se pokrije, napravi tri križe nad grobom in gre proč z gotovimi koraki. Ali ne spozna se več na pokopališču in zaide.

»Zašel sem«, reče oče Ivan, se prisiljeno nasmeje in obstane na razpotju. Ali le edno sekundo stoji tam, potem se okrene, ne da bi premišljal, na levo. Čakati in stati ne sme! Pregarja ga molk. Dviga se od zelenih grobov; puhti iz mračnih, sivih križev; v finih duševnih tokih prodira iz zemlje, prenašene s trupli. Vedno hitrejši postajajo koraki očeta Ivana, omamljen kroži po edni in isti stezi, skače čez grobe, se zadeva ob ograje, objemlje z rokami bodeče vence in si trga v cunjah mehko sukno svoje obleke. Le edna misel mu tiči v glavi — misel, kje

Nova zmaga ogrske obstrukcije.

Obstrukcija torej slavi svoje zmago; na bojišču je padlo že drugo ministerstvo in gorje tretjemu, novemu, ki bi ne hotelo razrušiti glavnega stebra naše monarhije, skupne armade. Cesar je moral prekiniti svoje bivanje v Istri, da bi rešil krizo na ogrskih tleh. Opozicija dviguje vedno predrznejše svojo glavo, najprvo se je zadovoljila z zahtevami in je bila vesela, ako se je obravnavalo na avstrijskih tleh; sedaj pa določa že kraj, kjer naj se obravnava. In Avstrija? Kaj pravijo k temu avstrijski narodi? Mirno gledajo, kako onstran Litve zlorabljajo moč naše monarhije v kupčijske namene, da plačujejo ž njo politične stranke, da ne bi delale sitnosti novi ogrski vladi.

Se le sedaj se je izvedelo marsikaj iz kratke Khuenove vlade. Tako je sedaj znano, kakšen program je pravzaprav Khuen imel. Grof Khuen je hotel s svojo popustljivostjo napram obstrukciji najprvo doseči indemiteto, in koj nato razpustiti zbornico. Toda, kakor se zdi, je najskrajnejša levica še začasa spoznala Khuenov namen in mu prekrizala račun; kajti po pravici se je bala, da jo bo Khuen s svojim aparatom v volilnem boju pobil. Kakor se poroča, Khuen ni prišel v Išč z namenom demisionirati. To že dokazuje dejstvo, da Khuen ni prinesel seboj iz Pešte pisane prošnje za demisijo. In v resnici je Khuen v prvi avdienci podal vladarju celo vrsto predlogov, mej katerimi je bil tudi ta, naj se zbornica v ex lex stanju razpusti. Ko je kralj ta predlog odklonil, je naznanil Khuen v drugi avdienci demisijo kot svoj nepreklicljiv sklep.

V parlamentarnih krogih se govori, da je Khuen priporočil za svojega naslednika grofa Apponyija, mej tem ko Khuen sam izjavlja, da ni nikogar predlagal. Poleg Apponyija se govori tudi o Szechenyiju in Zichyju kot o nasledniku grofa Khuenta. Nekateri celo pravijo, da ne bo naslednik Khuenov nihče drugi ko — Szell. Szell pa izjavlja, da sploh ne misli več stopiti v politično službo.

Po večerjšnji seji ogrske poslanske zbornice, v kateri je grof Khuen naznanil vsprejem demisije svojega kabineta ter povedal, da pride vladar v svrhu rešitve krize na Ogrsko, v Budimpešto ali Gödöllő, so se zbrali člani neodvisne stranke k daljšemu posvetu. Zborovanje je otvoril predsednik Ferencz Kószut, ki je izjavil, da je demisija Khuenove vlade posledica vztrajnega patriotskega boja stranke. Kószut je nadalje izjavljal, da bo mogoče ustvariti normalne razmere le potom narodnih koncesij. Konečno je posl. Polonyi izjavil kot član znane preiskovalne komisije, da ni bil podkupljen noben član neodvisne stranke.

Ogrski listi poročajo, da dospe cesar že jutri v Gödöllő, kjer ostane do rešitve krize. Sprejemi odličnejših parlamentarcev se bodo vršili v Budimpešti.

Žrtve pri Bileku.

Na podlagi poizvedovanj poveljnika 12. kora, barona Appela, sestavljeno poročilo o znanem maršu, ki je povročil toliko žrtve, pravi, da se je marš vršil po pravilih, ki so predpisana za kraško zemljo. Ta pravila niso težka in se lahko izpolnijo v vsakem letnem času. V tem slučaju pa se je premalo skrbelo za vodo in počitek; to je seveda povzročila pomanjkljivost v dotičnih višjih poveljih. Poklicani krogi niso ničesar storili, da se odvrne možnost kake nesreče.

je izhod. Od ene strani na drugo divja in zbeži tiho in visoko zravnano v svojem dolgem, vihrajočem plašču s plapolajočimi lasmi. Vsakdo bi se ga ustrašil bolj, kakor iz groba vstalega mrtveca, kdor bi srečal divjo postavo tega begajočega in vihravega človeka, kdor bi videl njegov temen, bloden obraz, kdor bi šel iz njegovih napol odprtih ust pridušeno ječanje.

V polnem teku prihitel oče Ivan na mali prostor, kjer je stala bela, nizka pokopališna cerkev. Ko pride oče Ivan domov, se je že mračilo in v sobi Olge Štefanovne je gorela luč. Ne da bi se preoblekel, prašen in raztrgan gre oče Ivan k svoji ženi in pade na kolena.

»Mati . . . Olga . . . imej z mano usmiljenje«, je ječal — »jaz postajam blazen.«

In z glavo je butal ob mizni rob in jokalo strastno in bolešno kot človek, ki ni nikdar jokalo. Dvigne glavo, prepričan, da se zgodi takoj čudež, ako spregovori njegova žena in ga začne pomilovati.

»Moja edina!« Vse veliko telo se je stegnilo napram ženi — in z očmi je srečal pogled njenih sivih oči. V njih ni bilo nobenega pomilovanja, nobene jeze. Bile so neme in so molčale. — — —

In molčala je vsa mračna, samotna hiša.

Ta okolnost in pa to, da je bila vročina narasla na 37° R. je bilo vzrok nesreči. Vodstvo armade je izvajalo svoje konsekvence s tem, da je krivcem vzelo poveljstvo, in pa s tem, da je oskrbelo, da se kaj takega ne bo več pripetilo.

Fzm. baron Beck se je izrazil nekemu sodrudniku »Reichspost« o nesreči pri Bileku sledeče: »Preiskava je sedaj končana. Dokazalo se je mnogo, mnogo nepravilnosti, ki so se žal ondi udomačile. Krivci bodo strogo kaznovani: nekateri upokojeni, drugi tudi degradirani. Seveda je vreme vzrok tej nezgodi; toda temu bi se z večjo skrbnostjo in previdnostjo lahko prišlo v okom. Ne da se tajiti, da so se godile nepravilnosti in zato bo kazen stroga, da se take nesreče več ne pripete.«

Odredbi, ki jih je storilo vojno poveljstvo, se v kratkem razglase. Za sedaj se trdi, da bodo trije poveljniki, ki so največ zakrivil, odpuščeni iz aktivne službe. Poleg kazni, bo pa delila vojna uprava tudi pohvale. Mnogi stotniki in vojaški zdravniki, ki so pomagali ubogim vojakom bodo pohvaljeni.

Umor ruskega konzula v Monastiru.

O umoru ruskega konzula v Monastiru poročajo še naslednje: Ruski konzul se je s svojimi otroci, učiteljem in voznikom vračal iz bližnjega samostana Bukovo, kjer po letu navadno biva. Ko so došli do orožniške postaje, ga stražnik Palim ni dostojno pozdravil. Konzul je stopil z voza in ga vprašal po imenu. Po kratkem besedičenju je Palim ustrelil konzula v prsa, nato mu je še z drugim strelom razbil glavo. Po strelu opozorjeni orožniki so nato še streljali na učitelja in voznika, a sta z otroci pravčasno pobegnila. Morilca Palima so nato prijeli, ostali orožniki so še prosti. Turki sedaj trdijo, da je konzul rabil samokres. V resnici ni bil oborožen nobeden izmej članov. Turška vlada je sedaj odstavila valija v Monastiru, Aliriza-pašo, in generalnega nadzornika rumeljskega vilajeta Hussein-Hilmi-pašo imenovala začasno na njegovo mesto.

Rusko časopisje zahteva najstrožje kaznovanje morilca in vseh dejanja soodgovornih oseb. »Novoje Vremja« pravi, da treba poleg splošnih korakov zahtevati od Turčije tudi specijelnih odredb glede ruskih konzulov. Na dnevni red mora priti takoj vprašanje glede podreditve turškega orožništva pod poveljstvo inozemskih častnikov.

Začasno je prevzel vodstvo tega konzulata konzul v Skopljem Mandelstamm, ki je ravno v teh dneh potoval z avstrijskim konzulom Para.

Combes hujska učiteljstvo.

Kratko smo že omenili, da je francoski ministrijski predsednik povodom svojega bivanja v Marzili počastil tudi ondotni kongres učiteljev ter nastopil na shodu tudi kot govornik. Do 3500 zbranim učiteljem in učiteljicam je na shodu povedal zanj posebno radostno vest, da je kongregacijskim šolam že na vsej črti zadan smrtni udarec in da treba le še enega mahljeja in zatrtja bo zadnja redovna šola. Učitelji in mladina bodo potem oprčošeni vseh spon, v katere jih je vkovalo »mračništvo«. To je bila v kratkih potezah smisel njegovega govora. Nato se je Combes seveda udeležil tudi banketa, kjer pa je smel vsakdo bolj svobodno goveriti, vsled česar je nastopilo več »nemirnežev«, ki so jih Combesovi mameluki pometali na prosto. Potem se-le je mogel govoriti Combes. Govoril je petdeset ure, hvalil vladno delo zadnjega časa in izražal prepričanje, da bo v sporazumu z večino lahko tako dolgo vztrajal, da na celi črti zavrhli svoje delo. Kritikoval je seve nastop višje duhovščine v prilog kongregacijam, izjavil, da je vlada napram temu brez moči (ubogi Combes!) ter da konecno ne bo preostajalo drugo, nego resneje se pečati z vprašanjem o premembi razmer države do cerkve. Konečno je pa govornik še enkrat povedal, da je reakcija popolno na tleh, ter dvignil čašo na emancipacijo človeške pameti s svobodo in napredkom. — S takimi bedastočami si Combesova vlada vzgaja odgojitelje mladine.

Iz brzovjark.

Wekerle prihodnji mož? Ogrski listi vedo poročati, da ima največ nade na zmago dr. Wekerle. Njegov nastop bi pomenil popolno zmago v narodnostnih vprašanjih. — Grof Goluchovski pri cesarju. Včeraj dopoldne ob 1/10. uri je bil grof Goluchovski pri cesarju v posebni avdienci. Tu je bržkone dobil naročilo, naj pride prihodnje dni v Budimpešto. — Saki kralj Jurij je minulo soboto obhajal 71letnico svojega rojstva. Časopisje vseh strank, izvzemši socialne demokracije, hvali njegovo nepripravnost. — Otroci kralja Petra so v spremstvu kraljevega brata Arzena Karagjorgjevića včeraj došli v Beograd. Na kolodvoru so jih sprejeli kralj, diplomatski zastop. ministri in številna množica občanstva. Mesto je bilo v zastavah.

Zborovanje politič. društva »Sava«.

Kat. pol. društvo »Sava« je dne 9. t. m. zborovalo v Zgornji Pohanci pri Zdolah. Udeležba je bila še precej obilna. Po pozdravu domačega župnika g. Šobe podeli predsednik društva drž. in dež. poslanec g. Žičkar besedo rajhenburškemu župniku g. Cerjaku. Isti govori o namenu društva, katero pospešuje med Slovenci brežiškega in sevnškega okraja njih verske, narodne in gospodarske koristi po geslu vse za vero, dom, cesarja. G. Žičkar poroča o delovanju dež. in drž. zbornice, kaže, koliko se trudijo naši poslanci v obeh zbornicah za svoje volilce, svoj narod, a večinoma brezvapešno, ker jim vlada vedno meče polena pod noge v prid nenasitljivemu nemškemu molobu. Boljša bodočnost pride za Slovence le tedaj, kadar bo strta nemška hegemonija po pravičnem splošnem direktnem volilnem redu. G. Agrež iz Brežic razvija v prav poljudnem govoru socialno in združniško vprašanje ter naglašja zlasti potrebo vinarske zadruge za tukajšnje vinorodne kraje.

G. poslanec Žičkarju se izreče navdušena zaupnica za njegovo neumorno delovanje v obeh zbornicah. Potem se soglasno sprejmejo sledeče resolucije:

1. Zborovalci zahtevajo, da se uvede že opetovano zahtevana jednaka in splošna volilna pravica.

2. Kar dežela nič ne stori, da bi Slovenci dobili svoje srednje, kmetijske in obrtne šole, pozivljajo zborovalci vladu, da jim ona preskrbi te šole.

3. Na shodu zbrani zahtevajo v državnih zakonih zajamčene pravice enakopravnosti, katere pa se žalibože kršijo mnogokrat ravno od državnih uradnikov, ki so sovražni Slovincem. Zato zahtevajo, da se nameščajo po slovenskih pokrajinah samo slovenskine zmožni in slovincem naklonjeni uradniki.

4. Zborovalci najodločneje zavračajo in obsojajo surovo pisavo nekaterih nemških časnikov proti Slovincem.

5. Slednjič povzdignejo zborovalci odločno svoj glas za slovensko vseučilišče v sredini Slovenije, v Ljubljani.

Nadalje zahtevajo, da so v slovenskih pokrajinah napisi na železnicah tudi slovenski, in da se izključuje v slovensščini.

Konečno zahtevajo z vso odločnostjo, da se po Slovenskem po vseh poštah in uradih dovoljujejo slovenski pečati.

Konečno se še g. poslanec Žičkar spominja sv. očeta Pija X., ki je bil ravno istega dne kronan v papeža. Z navdušenimi živjo klici na sv. očeta in cesarja se je razšla množica z najboljšim utisom na lepo zborovanje društva »Sava«.

Dnevne novice.

V Ljubljani, 11. avgusta.

Shod volivcev katoliško narodne stranke iz občin sodnih okrajev Ljubljana, Vrhnika, Litija, Višnja gora, Ribnica in Velike Lašče bo, kakor smo že poročali, popjutranjim, v četrtek dne 13. avgusta ob 3 uri popoldne v Ljubljani. Gospod dvorni svetnik Suklje bo razvil svoj program. Vstop na shod je dovoljen le katoliško-narodnim volivcem, ki se izkažejo z vstopnico. Kdor bi je še ne imel, dobi jo v našem uredništvu.

Izjava na shodu kat. pol. društva »Sava«. Iz Zgornje Pohance v brežiškem okraju. Izjava, sklenjena na javnem shodu »Sava« dne 9. avgusta t. l.: »Sava«, katoliško-politično društvo za brežiški in sevnški sodnijski okraj, katere namen je, delovati na to, da se v duhu krščanstva prenovi naše javno življenje, izraža na svojem javnem, vsakomur pristopnem shodu v Zgornji Pohanci, brežiškega okraja, dne 9. avgusta 1903, soglasno čutila pristranskega veselja na srečni izvolitvi Pija X. v poveljarja svete rimske-katoliške cerkve. »Sava« obeta svetemu očetu prespoštljivo pokorščino in zvesto udanost ter Ga prosi za sveti blagoslov.

— **Iz Kamnika.** S kolikim veseljem je bila vsprejeta v Kamniku vest o izvolitvi novega papeža, pričala je najlepše cerkvena slovesnost pretečeno nedeljo. Slavni c. kr. uradi, poveljništvo smodnišnice, veterani z zastavo in druge oblasti vdeležili so se polnoštevilno sv. maše v mestni župni cerkvi, da se zahvalijo Bogu za novega naslednika na prestolu sv. Petra. Domača godba, ki je spremljala udeležence, oznanjevala je veselo vernega kamniškega prebivalstva. Prav iznenadila pa nas je godba in petje v cerkvi, ki je zopet pričalo, da obhajamo izredno slovesnost. Instrumentalna Kemptonerjeva maša proizvajala se je s toliko natančnostjo, da je odlično občinstvo z veliko zadovoljnostjo in občno pohvalo izražalo željo, naj bi vrli sodelovalci svoje spretnosti še večkrat posvetili v povzdigo časti božje.

— **Graščino pri Jaski na Hrvaškem** sta kupila te dni gg. Fel. Stare in dr. D. Majaron.

— **Iz Ormoža** poslavljali so se po velikem trgu grede, v petek popoldne 7 t. m., c. kr. žandarji z glasnimi »heil« klici! Bili so to žandarji, poslani iz raznih krajev v Ormož, da bi branili trepetajoče ormoške nemčurje in nemčurke pred kruto zatiranimi, prisiljeno nezadovoljnimi dragimi nam sosedji brati Hrvati. So-li ti »heil«-ovski c. kr. žandarji bili avstroogrski c. kr. žandarji — to nam pa ni znano.

— **Kongres jugoslovanskih abiturientov.** Soletski abiturientje nameravajo sklicati v Split sestanek hrvatskih, slovenskih in srbskih abiturientov. Na vsopredbi bi bila organizacija jugoslovanskega dijaštva in njega narodno delo.

— **Umrl** je v Dobropoljah dijak IV. gimnaz. razreda II. drž. gimnazije Anton Sevshek.

— **Velika nezgoda v kamenolomu.** V soboto zjutraj je Ant. Cjaku v kamenolomu Leopolda Mauronerja v Kadinu padel na glavo precej težak kamen, ki ga je podrl na tla. O padcu si je Cjajak vrhu tega še prizadel rano na levem očesu. Delavci in njih načelnik Mihael Skilan, ki so bili priče tej nesreči, so Cjajka dvignili in prenesli v pisarno kamenoloma. Po poti je še ranjenec zatrjeval, da ni nič hudega, a je kmalu potem, ko so ga prinesli v pisarno, umrl in sicer še prej, predno je prišel tja zdravnik, katerega so telefonično pozvali z zdravniške postaje. Truplo so prenesli na njegovo stanovanje v Lonjer. Cjajak je bil star 45 let.

— **Tržaški namestnik grof Goess** je odpotoval na ogledovanje v Tolmin in Bovec; potem si ogleda dela v predorih pri Podbrdu.

— **Vodovod na Vrhniki.** Stroški za vodovodna dela na Vrhniki so proračunjeni na 92.000 K. Ponudbe so vložile trdke: K. Lachnik v Ljubljani, Wagentführer, baron Schwarz, G. Rimpl na Dunaju. A. Kunz na Moravskem in nekatere druge. Dela se oddajo v kratkem.

— **Grozna smrt.** Dne 4. t. m. zjutraj sta v prazen voz vprežena vola pripeljala domov v Malo Lahnjo pri Dragatušu mrtvega gospodarja Jan. Bukovca z glavo navzdol pred desnim prednjim kolesom. Leva noga mu je bila zapletena v zgornji del voza. Vinjeni Bukovec je bržkone že kmalu zvečer padel z voza in obvisel ter se je glava tako dolgo drsala ob tla in kolo, da je umrl.

— **Mladeniška Marijina družba iz Smartna pri Litiji** je priredila v nedeljo 9. avgusta romarski izlet v opatijo Zatičino. Na 12 vozeh se je pripeljalo pod vodstvom obeh gg. šmartinskih kapelanov 130 čvrstih mladencev, odideh s svetinjami in slovenskimi trobojnimi trakovi. Z razvito zastavo so odkorakali v sprevodu med lepo ubranim pritrkavanjem zvonov proti samostanski cerkvi. Pred mostom jim je prišel nasproti vikarij pred. o. Lavrencij, ki jih je v pristrdnem nagovoru pozdravil. Med pevanjem lavretanskih litanij so dospeli v cerkev, kjer je bil govor in slovesna sv. maša z zahvalnico za sv. očeta. Ob pol 3. je bil govor za mladeniče in na to pete litanije. Med in po govoru so popevali pevci Marijine družbe, drugo petje pa so rade volje oskrbeli o. o. cistercijani, za kar jim bodi najudanejša zahvala. Deputacija 3 mladencev se je poklonila mil. g. opatu in se zahvalila na prelepem vsprejemu. V istem redu so se odpravili mladeniči na novo poživljeni pri Materi Božji — proti domu.

— **»Deseti brat« na Bledu.** V soboto dne 15. t. m. in v nedeljo 16. t. mes. se igra na Bledu v prostorih »Blejskega doma« »Deseti brat«. Čisti dobiček igre je namenjen Prešernovemu spomeniku v Ljubljani. Za igro se zanimajo vsi Slovani, ki se jim tu nudi prilika, pogledati v narodno življenje Slovencev. V nedeljo je predstava po nižjih cenah za ljudstvo. Z ozirom na blagi namen se vabijo k igri vsi gostje z Bleda in okolice, ki morda niso osebno prejeli povabila. Začetek igre ob 1/9. uri. — Vstopnice po 3 K, 2 K, 160 K in po 1 K se dobe zvečer pri blagajni od polu 8. ure naprej.

— **Veliki romarski shod na Zaplazu** se bo letos, kakor običajno, vršil v petek po Velikem Šmarnu dne 21. avgusta. Ob 6. uri zvečer je pridiga z litanijami. — Spovednikov bo dovolj.

— **Slavnost 25letnice bosansko-hercegovinske okupacije.** Kakor se nam poroča, je slavnostnemu odboru došlo iz vseh krogov tukajšnjega in zunanega prebivalstva v domovinskem navdušenju mnogo daril v denarju in krasni darovi v dobitkih za šaljivo loterijo, ki se bo vršila na vrtni veselici. — Slavnost, za katero se je dosedaj razposlalo že 1000 vabil in 700 plakatov na deželo in za katero se je oglasilo že mnogo navdušenih nekdanjih sobojevnikov, bo torej mnogoštevilno obiskana in se bo, sklepati iz priprav, vršila dostojno. Oglašila so prišla ne le iz cele Kranjske, ampak tudi iz Primorske, da, celo od daleč (iz Tirolske). Z ozirom na cerkveno opra-

vilo izraža odbor željo, da bi se je p. n. udeležniki udeležili v prazničnih oblačilih, gospodje c. kr. uradniki v gala-uniformah (z odlikovanji). Ljubljansko veteransko društvo se udeleži korporativno z zastavo; c. in kr. drž. vojno ministerstvo mu je dovolilo obhod z vojaško godbo. P. n. hišni posestniki deželnega stolnega mesta Ljubljane, se najljubše prosijo in vabijo, naj povodom te domoljubne slavnosti razobesijo raz svojih hiš zastave.

— Otvoritev lutrovske cerkve v Beljaku. V nedeljo dne 2. avgusta so otvorili v Beljaku lutrovske tempelj. Da bodo protestantje slavili ta dan, bilo je pričakovati, ali skrajno žalostno in škandalozno pa je, da so se protestantom pridružili tudi katoličani. V sree je moralo boleti vsakega le količkaj še zavednega katoličana, ko je videl in slišal, kaj se je dogajalo dne 1. in 2. avgusta. Pokazalo se je javno, kako misli in čuti Beljak. Ko je par dni poprej umrl papež Leon XIII., mož velikan, pri čegar mrtvaškem odru je žaloval vesoljni svet ter so večinoma v vseh katoliških mestih vihrale v znak žalosti žalne zastave, so bile pri nas črne zastave le na treh katoliških cerkvah. Toda sedaj, ko so dozidali in otvorili lutrovske cerkev, z večinoma pruskim denarjem, po prizadevanju iz Prusije privandranega pastora, pa je bil še po večini prebivalcev vedno katoliški Beljak ves v frankfurta, kakor ga še nisem videl nikoli. In strahopetni župan, ki si ni upal ob smrti papeža pokazati nikakega sočutja, dal je sedaj razobesiti frankfurta na mestni hiši, kakor tudi na svojem stanovanju. Po prizadevanju pastora je bilo mesto pozvano, da okraši hiše. Vrhovec škandala pa je bil, da se je na povelje župana razobesila zastava tudi na stolpu mestne župne cerkve, ki je mestna last; še-le po intervenciji mestne duhovščine se je izzvajajoča zastava odstranila. To je bilo nekaterim meščanom vendar že preveč; ljudje so začeli javno godrnjati. Na predvečer bil je v gostilni »Trstu« takozvani »Familienabend«, katerega udeleženci so bili do dve tretjini katoličani, in pri katerem so došli pastori strastno govorili. Domači pastor Heinzelmann je predaval o protestantizmu v Beljaku nekdanj in sedaj in je nazadnje namignil, da bo v teku dvajsetih let prišla mestna župna cerkev zopet protestantom v last. In vendar v Beljaku kaj radi sprejemajo po gostilnah in prodajalnah slovenski katoliški denar. Skrajni čas bi bil, da bi si tukaj Slovenci postavili svoj dom.

— Dobavni razpis. C. in kr. vojno ministerstvo je naznanilo trgovski in obrtniški zbornici v Ljubljani, da namerava po javni konkurenci zagotoviti različne oblačilne in opravne predmete. Med temi so: podloge in ovratniki iz kožuškovine, vse pritlikline za vojaške klobuke, čelade in čake, zaponke, gumbi in razni znaki iz kovine, usnjene in volnene rokavice, kuhalne in jedilne priprave, podkove, želji, ostroge, stremena, lopate, kolčki za šotore in privezovanje konj, vedra za vodo, vrvi, spodnje hlače iz volnene tkanine, toporišča za lopate in cepine, železni kaveljni, zaponke, kljuke in drugi izdelki iz železa itd. Ponudbe je poslati neposredno vložnemu zapisniku vojnega ministerstva, in sicer najkasneje do 15. oktobra t. l. 12 ure opoldne. Ponudbeni vzorci, dobavni razglas in natančni zaznamki predmetov, katere je dobaviti, so tudi v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani na ogled. Razglas se s celo vsebino objavi v »Laibacher Zeitung« in v drugih listih dne 20. avgusta t. l.

Ljubljanske novice.

Občni zbor trgovskega bolniškega in podpornega društva, prvotno sklican v uradnem listu na nedeljo dne 23. t. m. ob pol enajsti uri, je sedaj, kakor razvidno iz današnjega oglasa, določen na poldeseto uro, ko so trgovine še odprte. Slovenski društveniki, pozor!

Odlikovanje. Zastopništvo šentpeterske moške in ženske podružnice družbe sv. Cirila in Metoda v Ljubljani je izročilo pretekli teden pod vodstvom svojega predsednika prečastitega gospoda Mart. Malenška gospodoma Ernestu in Josipu Perdnu, kot sedanjima lastnikoma veletrgovine Ivan Perdnu krasno častno diplomu v priznanje velikih in neprecenljivih zaslug, ki sta si jih v korist naše prepo-trebne družbe s tako vpešnim in neumornim razpečevanjem družbinih uzigalic pod geslom: »Mal položil dar — demu na altar« že v toliki meri stekla. Čestitamo! Diplom je mojstersko izvršil g. Ivan Bonaf.

Vojaške vaje. Včeraj v Ljubljano došli 97. pešpolk je imel vaje na poti od Vrhnike do Brezovice. — Dne 13. t. mes. se vrne v Ljubljano 7. topničarski polk, ki je včeraj završil vaje v Krškem in ki prenoči danes v Novem mestu in Trebnjem, jutri pa v Zatičini in Višnjigori.

Strefa je udarila v hišo gosp. Val. Accetto na Trnovskem pristanu št. 14. Treščilo je v dimnik in poškodovalo ondri neko ploščo.

Izlet pevskega društva »Ljubljana« na Gameljne v nedeljo 9. t. m. se je izvanredno dobro izvršil. Kar čudili smo se, ko je stopilo iz vlaka na Tavčarjevem dvoru nad dvesto izletnikov, od kojih se je nekaj peljalo z vozovi, drugi pa so peš odrinili na namenjeni cilj. Pred Gameljno je čakala tamošnja požarna bramba z gospodom načelnikom, nadučiteljem iz Šmartne, Lavtičarjem, na čelu je menziška godba, po katere zvokih so se izletniki pomikali v sprejeto v lepo zelenjem, cvetlicami, zastavami in napisi okrašenim vrt g. Jerasa. Ker je priredila požarna bramba zabavo s tombolo i. t. d. sta se dve požarni brambi iz okolice korporativno prikorakali, da se udeleželi veselja sotrpinov ognjegašev. Kmalu po začetku zabave je bil vrt do zadnjega kotička napolnjen in je bilo vseh udeležnikov okoli 400. Godba je zelo pridno svirala večinoma slovanske skladbe, pevcu so peli in plesateljini svet se je vrtel na nalašč za to pripravljenem odru; pri četvorki se je naštelo čez 30 parov. Bilo je kakor ob veliki ljudski veselici. Čas je kaj naglo pošel in ob 9. uri so začeli gostje odhajati; nekateri peš, drugi z vlakom in zopet drugi na štirih lestvenih vozih domov, vendar se je pa vsak težko ločil od tega veselega kraja, ker je bila zabava res izvanredno prijetna, postrežba pa od strani gospoda Jerasa posebno dobra in točna.

V Ljubljano padel je včeraj popoldne ubožec Fran Sedej iz Št. Jošta pri Kranju na Pruljah nasproti voj. kopališču. Iz vode ga je potegnil korporal Jos. Seidler. Komaj pa je bil Sedej na Bregu, se je še enkrat zavalil v vodo. Ker je bil tako pijan, naložili so ga potem na voz in ga prepeljali na rotovž.

Pes popadel. Na trnovskem pristanu je popadel pes hišnega posestnika V. A. čevljarskega vajenca Josipa Novaka, etarjučega v Malih čolnarskih ulicah št. 13 in ga vgriznil v desno nogo.

Vol ušel. Hlapcu I. Kovaču v službi pri Košenini je danes zjutraj pri klavnici ušel vol. Dirjal je po Poljanski cesti v mesto, jo zavil v Kopitarjeve ulice in na Reslievo cesto. Pri južnem kolodvoru ga je hotel delavec Šinkovec vstaviti in prijeti, toda vol ga je podrl na tla in je zdirjal na železniško progo. Dirjal je po progi naprej proti državni železnici, kjer so ga potem delavci prijeli.

V Ameriko in nazaj. Danes ponoči odpeljalo se je v Ameriko 93 izselencev, vrnilo pa se je včeraj iz Amerike 70 oseb.

Konj in voz v Ljubljani. Hlapec trgovca Jabačina, Jan. Starkoš, je včeraj popoldne pripeljal voz blaga na Trnovski pristan. Ko je razložil blago, je hotel obrniti voz, a ta je zdrknil po bregu in potegnil konja seboj. Pritihli ljudje so rešili konja iz vode in ga spregli.

Vojaški koncert je priredila sinoči med 6. in pol 8. uro »Zvezda« godba včeraj došlega polka št. 97. Godba se je občinstvu zelo dopadla. Igrala je mej drugimi tudi »U boj!« iz »Zrinjskega«, kar je občinstvo burno pozdravilo in godbi ploskalo. Ali bi ne bila godba polka št. 27 bolj priljubljena med nami, kot je sedaj, ko bi se bolj ozirala na želje občinstva? Saj skoraj nikdar ne igra kake slovanske skladbe. In vendar je v slovenskem mestu!

Novo razglednico. Tukajšnji trgovec g. Jernej Bahovec je založil lične razglednice s sliko novega papeža Pija X. Dobivajo se v mnogih trgovinah po 10 vin. izvod.

Vojaški koncert pri Hafnerju. Sinoči je koncerturala na vrtu Hafnerjeve pivarne godba 97. pešpolka. Igrala je vseskozi slov. komade. Občinstvo je godbo navdušeno pozdravljalo. Igrali so mej drugimi »Hej Slovani«, »Mladi vojaki«. Občinstva je bilo na vrtu natlačeno polno, pa tudi zunaj se je zbrala množica ljudi. Glasno ploskanje je pokazalo, da je bilo vse zadovoljno s proizvajanjem. Danes in jutri zvečer koncertira godba 97. pešpolka v Zvezdi.

Tatvina. Pregledniku dež. car. Mateju Pogorelcu, stanujočemu v Gorupovih ulicah št. 7, je ukradel neki deček iz predsohe bicikliško torbico z orodjem, katero je prodal potem pri starinarjih. — Zdravniku in hišnemu posestniku primariju dr. V. Gregoriču je ukradel neznan berač s prvega nadstropja svetilko. — Josipu Turku, posestniku na Radeckega cesti št. 3, je bila včeraj ukradena iz hleva budilnica. Tatvine sumljiv je neki 16—18 let stari fant, kateri se je potikal po hlevu. — Hišni posestniki Frančiški Doberlet v Kladeznih ulicah št. 20 je bil iz sobe ukraden zlat prstan z belim kamnom.

Pretep na cesti. Pred tobačno tovarno sta se včeraj popoldne sprla in strela prodajalca sode-vode Ivan Boštihar, hlapec pri Kunčiču na sv. Petra cesti št. 49 in Alojz Vošič, hlapec pri Fischerju na Kongresnem trgu št. 14 in je bil Vošič v pretepu telesno poškodovan.

Društvena godba ljubljanska priredi dne 6. ozir. če bi bilo ta dan neugodno vreme, dne 8. septembra t. l. na Koslerjevem vrtu veselico v večjem slogu v korist društveni blagajni. Vspored za to veselico se

naznani pozneje. Slavno občinstvo se prosi, da kar najbolj mogoče godbo radodarno podpira, cenjena društva pa naj se blagovolijo ozirati na to veselico.

Dogodki na Hrvaškem.

Kazenska razprava proti prof. Pasariću.

Iz Zagreba, 10. avg.

Danes se je začela kazenska razprava proti prof. Pasariću, uredniku »Obzora« in proti pisatelju Stefanu Radiću radi motenja javnega mira. Radić je obtožen, da je govoril v Karlovcu in Zagrebu javno proti tedanjemu banu, proti mažarskemu napisu na prometnej zgradbi in proti mažarske zastavi na kolodvoru v Zaprešiču. Pasarić pa je obtožen, da je te govore priobčil v »Obzoru«. Radi tega je sedel prof. Pasarić tri mesece v preiskovalnem zaporu, Radić pa je še zdaj zaprt. Državni pravdnik je zahteval, da bodi razprava tajna. Temu pa se je odločno uprli branitelji dr. Derendin, češ da se ni niti najmanje bati, da bi se občinstvo vznemirjalo po javnej razpravi, saj mu je vse dobro znano, kaj in kako se je pisalo. Boji se javnosti samo državni pravdnik, ki še zdaj, ko je vendar vsaj po zunanjem obliku nastopila nova era, tiči v svojej zagrizenosti proti opoziciji. Tudi prof. Pasarić se je uprli tajnej razpravi, češ da oni, proti kateremu so bili pisani oni članki, pripada že prošlosti. Sodbeni senat je zares tudi sklenil, da se je obtožba prebrala v javnej razpravi, toda posle tega je bila pa vendar proglašena tajna razprava in mnogobrojno občinstvo je moralo oditi iz dvorane.

Zakaj je nastal prepri v zlatarskem volilnem kotaru.

Ko je odstopil mažaronski poslanec za zlatarski kotar pl. Halper, si je domača opozicija izvolila za svojega kandidata odveta v Varadždinu dr. Magdića, ker ga dobro pozna kot odločnega Hrvatina in kot dobrega govornika. In dr. Magdić si je zares stekel mnogo zaslug za tamošnji narod, ker ga je odločno branil pri sodnijskih razpravah, kar je vsakemu dobro znano. Dr. Magdić je postal vsled te svoje odločnosti še bolj priljubljen pri narodu, kar pa ni bilo po volji varaždinskima mažaronskim krogom, ter so le ti izposlovali, da se vzdigne tožba proti samemu branitelju dr. Magdiću, češ da je tudi on sodeloval pri zadnjih nemirih. Mi mislimo, da se dr. Magdić ni preveč prestrašil te obtožbe in da bo znal sijajno dokazati svojo nedolžnost. To se je od mažaronske strani storilo pa le zato, da se dr. Magdiću kot kandidatu opozicije v zlatarskem kotaru zapreči izvolitev.

Med tem pa je sam središnji volilni odbor zedinjene opozicije silno pogrešil, da je na svojem sestanku v Zagrebu proglasil za svojega kandidata Kumičića in sicer poprej, nego se je dogovoril s samimi volivci v Zlataru. S tem je središnji volilni odbor razžalil volivce, ker jih ni prej vprašal za njihovo mnenje glede kandidata, in ker jim je hotel s silo vsiliti kandidata, katerega niso hoteli, ker imajo svojega domačega vrednega in sposobnega moža. Tudi volilni shod v Zlataru, ki ga je sklical predsednik središnjega volilnega odbora dr. Brestjensky, ni prinesel zaželenih sloge.

Zdaj se je pojavil celo tretji kandidat stranke prava baron Rukavina. In vsega tega ne bi trebalo, da se je ravno dogovorilo s samimi volivci ter se jim prepuščalo postaviti kandidata, ki so si ga bili že izbrali.

Čast vsem trem kandidatom, toda v današnjih dneh, ko preti nevarnost še vedno od mažaronske strani, bi morala biti zedinjena opozicija disciplinirana skoz in skoz, a na to bi moral paziti središnji volilni odbor ter le v dogovoru z volivci postavljati kandidate za savor.

Da je taka razprtija v stranki le na skodo ugledu in časti same stranke, je naravna stvar, ker mažaroni znajo vse to izrabiti v svoje svrhe. Zato zadnji »Obzor« resnobno svari središnji volilni odbor in ostalo opozicijo, da upotrebi pri volitvi le dovoljena sredstva in da zatre vsako nedostojno kortsacijo, kakršne se prava hrvaška opozicija ni nikoli posluževala.

Vstaja na Balkanu.

Diplomatje so začeli majati z glavami; nova splošna vstaja jih je iznenadila. Svet je mislil, da so makedonski nemiri pri kraju, da ni nobene skrbi več, in vlade so bile vsele, da ostane vse lepo pri starem. Zdaj pa kakor čez noč: vsa bolgarska Makedonija je na nogah.

Zanimivo je, da dolže nekateri turški in celo bolgarski politiki Avstrijo, da ona neti upor ter ga z denarjem podpira, češ, da je v njenem interesu, da Turčija ne zaduši vstaje; potem bi baje Avstrija zasedla Albanijo. Veliko resnice pač ne bo na tem domnevanju.

Turška vlada se zopet pritoži na Bolgarsko, da preslabo varuje svoje meje in

pušča lastnim vojakom, da prehajajo med vstaje.

Ker so brzovjavne žice pretrgane in železniški mostovi v mnogih krajih Makedonije razrušeni, se ne izve ravno veliko o posameznih bojih. Vlada turška poročila seveda navede večkrat niso resnična.

Dne 31. julija je bil v vasi Srmašik v drinopoljskem okraju hud boj med vataško četo in 300 vojakov broječim oddelkom; boj je trajal od ranega jutra do treh popoldne; ubitih je bilo 18 Turkov in 3 vstaši. Dne 6. avgusta je bil hud boj z velikimi obestranskimi izgubami pri Ohridi.

Krščansko prebivalstvo v Monastiru je v velikem strahu. Boje se, da jih kakrat ne napadejo razdraženi muslimi in ne pokolijejo. Kristijani so se večinoma v svojih hišah zabarikadirali, da bi se v slučaju napada vsaj nekaj časa mogli braniti.

Da vstaši napadajo in moré mirno turško prebivalstvo, kakor trdijo turška vladna poročila, ni resnično. Vstaši so tako strogo organizirani, da ne sme nihče storiti kaj proti sklepom vataških odborov. In ti so sklenili na revolucionarnem kongresu v monastirskem okraju, ki se je vršil od 2. do 7. t. m., da naj se prizanese vsemu krščanskemu prebivalstvu s tuje vred ter se ga štiti pred turškim preganjanjem. Ravno tako je zabil kongres, napadati mirne turške prebivalce. — Okrožje Monastir je razdeljeno v 13 revolucionjskih okrajev s 47 sekcijami.

Da je upor v Makedoniji buknil s toliko podvojeno silo, zahvaliti se imajo vstaši slogi, ki so jo dosegli med seboj. Ko je svet mislil, da bo Makedonija vsak čas pacificirana, so se vstaški vodje dogovarjali med seboj o prepornih točkah, ki so doslej ovirale jedinstveno revolucijo. In posrečilo se jim je, da so se složili. Pustili so vsa druga mnoga akutna vprašanja na stran, jedini so bili v glavnih točki: da morajo Makedonijo osloboditi izpod turškega jarma, in da se morajo boriti do zadnjega. Vstašem so se pridružili sedaj tudi pristaši Tončeva, ki so doslej mirovali.

Čujejo se resni glasovi, da se pripravlja upor tudi v Stari Srbiji.

Izpred sodišča.

Izrečani porotniki za III. zasedanje porotnega sodišča v Novem mestu.

Kot glavni porotniki so bili izrečani: Rupec Janez, posestnik v Sv. Križu; Grebenc France, posestnik v Velikih Laščah; Dolinar France, posestnik v Veliki Dolini; Tausers Milan, trgovec na Hribu-Ribnica; Bercar Jožef, posest. v Kamnjah-Mokronog; Samida Janez, posestnik v Malem Riglju; Andolšek Anton, posestnik v Boštanju; Starina Jožef, posestnik v Leskovcu; Bervar Anton, posestnik v Svibnem; Zupančič France, posestnik v Rakovniku; Karlovšek Ivan, trgovec v Smarjeti; Sular Alojz, posestnik v Mirni; Pungradić Lojze, mlinar v Stritu; Radelj Alojz, posestnik v Ponikvi; Sular Anton, posestnik v Mirni; Lavrinšek France, gostilničar v Leskovcu; Colarič Martin, posestnik v Sv. Križu; Jonke Peter, posestnik v Mozlu; Kajfež Andrej, posest. v Banjaloki; Petschauer Ivan, posest. v Poljanicah; Zhuber Pavel, pl. Okrog v Soteski; Virant Jožef, posestnik v Velikih Laščah; Stermec Janez, posestnik v Bukovici; Skufca Ivan, posestnik v Dragi; Jakovac Jakob, trgovec v Petrinjah; Wutscher Aleksander, posest. v Dol. Brezovici; Tschinkel France, trgovec v Kočevju; Cetinski Anton, trgovec v Novem selu; Wutscher Iv., mesar v Koprivniku; Tomšič Emanuel, posestnik v Trebnjem; Siegmund Jožef, posestnik v Tiefenthalu; Jaklič Jurij, posestnik v Črnomlju; Repovž Ivan, posestnik v Dvoru; Erjavec Ivan, posestnik v Kriški vasi; Fabjan Jožef, posestnik v Laščah; Smalc Jožef, posest. v Mirni. Namestniki: Kastelic Iv., iz Zbje vasi, Murn France iz Kandije, Salc Andrej iz Češče vasi, Smola Jožef iz Grabna, Murgelj France iz Rudolfovega, Barborič Karol iz Rudolfovega, Osolnik Anton iz Muhabra, Francič Davorin iz Rudolfovega.

Razne stvari.

Majnovje od raznih strani.

Crnogorski knez na Dunaju. Crnogorski knez se je na svojem potovanju ustavil tudi na Dunaju. Danes že zopet odpuče. — Martin Dienes se nahaja sedaj v Londonu; njegov spremljevalec častnik Boljar je bil v Liverpoolu aretiran. — Ubešli advokat dr. Teodor Zinner, ki je 8. maja pobegnil zapustivši 100.000 K dolga, je bil prijet in je sedaj na poti v svojo domovino v spremstvu policijskega agenta. Pripeljali ga bodo na Dunaj. — Advokat goljuf. 33 letni budimpeštanski advokat dr. Armin Kruffler je na ime svojega očeta ponaredil več menjic in zbežal že 2. t. m. Včeraj je prišla policija v njegovo pisarno, in dokazalo se je, da je ušel. Njegova ljuba mu je preveč zapravljala in

tako ni mogel drugače plačati stroškov, ko s tem, da je moral goljufati. — Colni uradniki — anarhisti. V Wirballu sta bila dva ruska colna uradnika prijeta in poslana v Peterburg, ker sta imela pri sebi 17 funtov anarhističkih spisov. Včeraj zjutraj so pa našli višjega nadzornika teh uradnikov umorjenega. — Sovražna brata. V Strassburgu sta se sprla sinova trgovca Gernsheima. Oče je moral iti po policijo. Ko je ta prišla, ustrelili starejši brat mlajšega in nato zbežal. Morilca so našli pozneje kot grozno razmesarjeno truplo na žel. tiru. Stariši se skoraj zblazneli od žalosti. — Dolžnik umoril milijonarja. V občini Negyeshaza komitat Arad je bil milijonar Uhery ustreljen od kmeta Ivana Mraviga. Kmet mu je bil dolžan in ker mu ni mogel takoj plačati, ga je tožil in izvršila se je eksekucija, pri kateri je bil navzoč tudi trdosrdni milijonar. Mravig je prosil žandarmerije, naj mu zaplenijo vsaj samo pšenico in ne tudi turšice, ker drugače ne more ži veti. Uhery pa je bil gluh za prošnjo ubogega siromaka in je takoj zahteval denar, češ drugače mu bo prodal tudi nepremičnino. To je kmeta tako razjezilo, da je potegnil samokres in trdosrdneža ustrelil v srce. Oderuh je bil takoj mrtev. Kmeta so prijeli in izročili sodišču. — Vlak je povozil v bližini postaje Inzersdorf dva brata Jožefa in Rudolfa Kavlik. Eden je bil star deset, drugi sedem let. Trupli sta grozno razmesarjeni. — Češčina na policiji. Praški policijski list, ki je poprej izhajal v nemško-češkem jeziku, izhaja sedaj v češko-nemškem. Zopet ena pridobitev več! — Gibanje v Kijevu. Večine pekarn ostanejo zaprte, ker so delavci stopili v štrajk. Po ulicah krožijo kozaki in pešci. Izdane so stroge odredbe proti zbiranju delavcev. Gostilne so zaprte.

Kako misli Pij X. o katoliškem časnikařtvu, kaže sledeče: V Benetkah se je nedavno vršil shod škofijskega društva. Kardinal-patrijarh Sarto mu je predsedoval. Tudi o časnikařtvu se je razpravljalo. Pritoževalo se je, da »La Difesa«, ki je vendar dober katoliški list, tako slabo procvita. Sedaj se dvigne patrijarh beneški in pravi: »Obžalovanja vredno bi bilo, ako bi moral »Difesa« prenehati vsled pomanjkanja pripomočkov, ko je vendar toliko vrsto let tako hrabro branila dobro stvar. Mene kot škofa te škofije bi zelo užalostilo, ko bi se to zgodilo za časa mojega vladanja. Toda to se ne sme na noben način zgoditi! Upam, da beneški katoliki ne bodo zapustili svojega lista, ki je dobro pisan in ki se zelo odlikuje v obrambi cerkve. Ne bom se strasil nobenih žrtev, ohraniti »Difeso«. Če bi bilo potreba, bom dal v ta namen svoj prstan, svoj naprsni križec, da, svojo kardinalsko obleko; kajti jaz hočem, da list še nadalje izhaja!«

Papeževa tiara. Tiara je grška beseda, ki jo omenja že Herodot. Pomeni glavno pokrivalo, kakor so je nosili orijentalci, posebno Perzijanci. Pozneje so nazivali tako tudi glavno pokrivalo rimskega papeža. Papeška tiara je bila spočetka bele barve, mitri podobne oblike in brez vsakih okrasov. Pozneje je dobila na spodnji strani ob čelu zlat rob, kateremu je dal papež Bonifacij VIII. (+ 1303) obliko krone. Isti papež je pridelal še drug zlat kroni podoben obroč; Urban V. (+ 1370) pridodal je še tretjo krono. Ob straneh visita dva trakova, na vrhu je pritrjeno državno jabolko s križem v znak, da krščanstvo vlada svetu. Izza papeža Pavla II. (+ 1471) je prvi del tiare skratne, drugi modre, tretji pa zelene boje.

Papir za svaľčice. Za vse se že skoraj porablja papir na svetu; le enega se še ni čulo, a zdaj je prišlo tudi to — iz papirja so jeli v najnovejšem času delati svaľčice. Neki francoski časopis namreč ve po ročati, da je v New-Yorku začela neka tovarna izdelovati cigarete iz papirja. Kako se pri tem postopa, poročajo listi naslednje: Papir se namoči v sodih, ki so napolnjeni s pravim tobakovim sokom; nato se dene papir v prešo, na kar ga tako režejo, kakor prava tobakova peresa. Le enega nimajo ta umetno prirejena peresa, namreč žilic. Baje je ta vrsta cigaret izvrstna — tako vsaj hočejo strastni kadilci cigaret.

Cerkveni letopis.

Zlata maša v Novem mestu.

Obhajal jo je pretečeno nedeljo dne 9. t. m. prečastiti gospod kanonik Frančišek Povše. Posvečen leta 1853 je nastopil prvo kaplansko službo v Borovnici, kjer je bilo o tistem času veliko tujih delavcev, sosebno Italijanov pri železnici. Kaplanaril je dalje na Vačah, v Radečah in Polhovem gradu. Od tod je šel leta 1861 za lokalista na Črni Vrb, in deloval na tem samotnem kraju 14 let. Leta 1875 se je preselil kot župnik na Ježico in z Ježice leta 1893 v

Novo mesto kot kanonik pri tukajšnjem kolegijalnem kapitelju. Skromnemu in ponižnemu a vedno prijaznemu gospodu jubilantu je ljudstvo zaradi njegovega dasi tihga pa v ljubezni Gospodovi vedno gorečega delovanja za čast božjo in izveličanje vernih povsod ohranilo hvaležen spomin in spoštovanje, katero uživa tudi na svojem sedanjem častnem mestu, kakor se je pokazalo očitno o priliki zlate maše.

Namenil je bil, jo obhajati na tihem, a valed želje milostljivega g. prošta dr. Elberta jo je opravil slovesno ob azistenci domačih pred. gg. tovarišev, zastopnika stolnega kapitlja ljubljanskega, pred. gosp. vojaškega župnika č. kan. Ant. Jakliča, sosednjih župnikov ter zastopnikov samostanov č. pp. frančiškanov in usmiljenih bratov. Ker se je v nedeljo ob enem obhajalo tudi zahvalno opravilo za srečno izvolitev novega papeža, je mil. g. prošt v izvrstnem vnetem govoru prav lepo in srečno združil in razložil pomen obojne slavnosti; znani umetnik in orglavec v kapiteljski cerkvi g. Hladnik pa je za to priliko komponiral nov »Te Deum«.

Po cerkvenem opravilu je zbral g. prošt v svojih gostoljubnih prostorih domače gospe in povabljene goste in nekatere bližnje sorodnike zlatomašnikov k priateljskemu obedu. Počastil je jubilanta tudi župan novo meški g. pl. Sladovič v imenu mesta s svojo navzočnostjo. Koliko spoštovanja uživa jubilant, pričajo mnogečestvilne brzojavne in pisane čestitke, ki so mu došle iz bližnjih in daljnih krajev, sosebno pa tudi od odlične gospe novomeške.

Vse se je strinjalo s srčnimi željami in voščili, naj ljubi Bog dá jubilantu doživeti tudi še biserni venec, preden mu angeli božji spletejo nebeško krono!

Telefonska in brzojavna poročila.

Bovec, 11. avg. Ravnokar ogleduje cesarski namestnik grof Goess grozno pogorišče naše.

Dunaj, 11. avgusta. (C. B.) Vojaški naredbeni list objavlja odpustitev iz armade poveljnika 6. gorske brigade gener. majorja Dragonija, poveljnika 12. pešpolka polkovnika Töröka in polkovnika pri istem polku Grünzweiga. (Ti častniki so vodili vojaške vaje pri Bileku. Op. uredn.)

Dunaj, 11. avg. Cesar se poda jutri v Budimpešto, kjer bo konferiral z raznimi politiki, mej drugimi z Apponyijem, Tiszom. Govori se o koncentracijskem kabinetu.

Išl, 11. avgusta. Rumunski kralj je odpotoval danes ob 10. uri. Cesar se je prisrčno poslovil od njega.

Rim, 11. avgusta. Danes zjutraj ob 7. uri je bral sv. oče tiho sv. mašo v svoji kapelici. Prisotni so bili člani beneške deputacije. Po sv. opravilu je papeža za hip napadla slabost. Na pomoč mu je priskočil eden prisotnih duhovnikov. Po preteku dobre minute se je sv. oče zopet dobro počutil in šel peš v svoje prostore. Pozvani dr. Lapponi je sv. očeta natančno preiskal ter izjavil, da ta slabostni napad ni posledica kake notranje bolezni, marveč le radi velikega napora in vročine zadnjih dni.

Rim, 11. avgusta. Papeža je danes zjutraj, ko je maševal, obšla slabost vsled slabega zraka v kapeli. Kmalu se mu je zboljšalo. Zdravnik pripisuje slabost prevelikemu naporu zadnjih dni.

Benetke, 11. avgusta. Tukajšnji list »La Difesa« javlja, da noben avstrijskih kardinalov ni vložil veta v ime avstrijske vlade, pač pa je kardinal Puzyna v ime vlade podal izjavo, da bi izvolitev kardinala Rampolle Avstriji ne bila ljuba. (V bistvu se torej ta izjava prav malo razlikuje od veta. Op. uredn.)

Carigrad, 11. avgusta. Ruskemu poslaništvu je došlo poročilo o velikem turškem klanju pri Monastiru. Turški vojaki so napadli več sel ter pomorili vse, kar jim je prišlo pod orožje. Največ je bilo pomorjenih žensk in otrok, katerih očetje ozir. sinovi so se pridružili vstaškim četam in jih pustili brez zadostnega varstva.

Carigrad, 11. avg. Blizu Ohride so številne vstaške čete pretrgale vse brzojavne zveze ter razdrle štiri mo-

stove. Tudi iz Skoplja dohajajo enaka poročila.

Carigrad, 11. avgusta. V Solun je došlo povelje, da je mobilizirati 24 redif bataljonov.

Carigrad, 11. avgusta. Tu se je opravila danes v kapeli ruskega poslaništva zadušna božja služba po umorjenem konzulu v Monastiru.

Belgrad, 11. avg. Polkovnik Popović, podpolkovnik Lazarević sta podala demisijo, ker je bil objavljen ukaz glede imenovanja Lešjanina.

Pariz, 11. avgusta. (C. B.) Sinoči se je na podzemni progi mestne cestne železnice v Menil montone vnel železniški voz. Vsled navstalega dima se je zadušilo 82 potnikov, večinoma delavcev, ki so se peljali z naslednjim vlakom.

Pariz, 11. avgusta. O nesreči pri podzemski cestni železnici se poroča naknadno, da je ondi izgubilo življenje do 90 oseb. Mej temi je blizu 70 moških.

Meteorologično poročilo.

Višina nad morjem 306.2 m, srednji zračni tlak 736.0 mm

Čas opazovanja	Stanje barometra v mm.	Temperatura po Celziju	Vetrovi.	Nebo	Padačina v 24 urah v mm.
10. 9. sveč.	733.0	22.8	p. m. szah.	oblačno	
11. 7. zjutr.	738.3	17.4	sl. svzh.	oblačno	13.8
12. popol.	738.6	21.4			

Srednja večerajšnja temperatura 23.8°, normale 19.3°. Od pol 10. do 11. ure po noči močna nevihta.

Dunajska borza

dné 11. avgusta.

Skupni državni dolg v notah	100.35
Skupni državni dolg v srebru	100.25
Avstrijska zlata renta 4%	120.80
Avstrijska kronska renta 4%	100.65
Avstrijska inv. renta 3 1/2%	92.90
Ogrska zlata renta 4%	119.80
Ogrska kronska renta 4%	98.75
Ogrska inv. renta 3 1/2%	90.25
Avstro-ogrsko bančne delnice	15.85
Kreditne delnice	661.50
London vista	239.27
Nemški drž. bankovci za 100 m. nem. drž. v	117.82 1/2
20 mark	23.47
20 frankov	19.67
Italijanski bankovci	95.15
C. kr. cekini	11.28

Zahvala. 1040 1-1

Za vsestransko prisrčno sočutje ob času dolgotrajne bolezni, smrti in pogreba našega iskreno ljubljenega očeta, gospoda

Matevža Ažman-a

zlasti za tako častno spremstvo pri pogrebu priljubljenega pokojnika izrekamo vsem in vsakemu posebej najprisrčnejšo zahvalo.

Posebej se še zahvaljujemo prečastiti duhovščini, pred vsem pred. g. Antonu Poljšaku za tolažilne obiske za časa dolgotrajne bolezni in za tolažbo o smrti, darovalcem krasnih vencev, sploh vsem, ki so ob bridkem času z nami sočustvovali in od blizu in daleč prihiteli, da izkažejo iskreno ljubljenemu pokojniku zadnjo čast.

V Naklem, 10. avgusta 1903.

Žalujejoči ostali.

St. 234/pr.

Volonterski mesti.

Podpisani deželni odbor sprejme dva volonterja za deželno knjigovodstvo in sicer za zdaj brez adjuta.

Zahteva se z dobrim vspehom prebiti zrelostni izpit kake srednje šole.

Tozadevne, s krstnim in domovinskim listom, zdravstvenim ter zrelostnim spričevalom, kakor tudi z dokazi o znanju slovenskega in nemškega jezika opremljene prošnje vložiti so

do 8. septembra 1903

pri deželnem odboru.

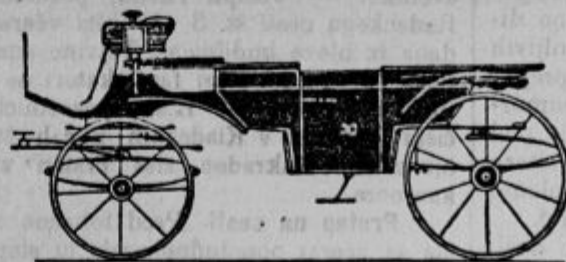
Od deželnega odbora kranjskega

v Ljubljani dne 8. avgusta 1903.

Imam večjo zalogo

VOZOV

vseh vrst. 973 6-3

Vozove izdelujem tudi po najnovejši dunajski in pariški modi.

Franc Wisjan, izdelovalec vozov
Ljubljana, Rimska cesta št. 11.

dvoje stanovanj,

eno z dvemi in eno s tremi sobami in pritliklinami s 1. novembrom event. s 1. septembrom na Dunajski cesti št. 32.

Najboljše čistilno sredstvo

je svetovno znani **Globus čistilni izvleček** za vse kovine, kakor zlato, srebro, medenino, baker, kuhinsko opravo itd. — **Vseobšna čistilna pasta** za zrcala in okna. Dobiva se pri tvrdki **BRATA EBERL** v Ljubljani, Frančiškanske ulice.

Vnanja naročila proti povzetju. b24 6 12-11

Trgovsko bolniško in podporno društvo v Ljubljani.

Vabilo

gospodov častnih, podpornih in rednih članov trgovskega bolniškega in podpornega društva

v Ljubljani

66. izredni občni zbor

ki se vrši

v nedeljo, dné 23. avgusta 1903
točno ob pol 10 uri dopoldne
v veliki dvorani Mestnega doma.

Dnevni red:

1. Volitev devetih članov ravnateljstva v smislu § 31. društvenih pravil.

2. Volitev revizijskega odseka za leto 1903, obstoječega iz treh računskih pregledovalcev in dveh namestnikov iz srede članov, ki ne pripadajo ravnateljstvu.

V Ljubljani, dné 8. avgusta 1903.

Emerik C. Mayer,
ravnatelj.

Ivan Mejač,
tajnik.

Nove suhe gobe,

kakor tudi deželne pridelke, kupi

Anton Kolenc

v Celju.

Priporoča tudi slavnemu občinstvu svojo bogato zalogo vsakovrstnega specerijskega blaga na debelo in drobno. 914 10-10

G. Tönnies

tovarna za stroje
Ljubljana

priporoča kot posebnost

žage in vse stroje

za obdelovanje lesa.

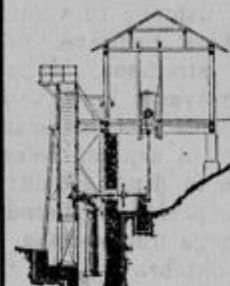
• Turbine. •

Sesalno plinski motori

najcenejša gonilna sila, 1 do

3 vinarje za konjsko silo

na uro

905 26-6